

Udvalgte interessante afgørelser og artikler om bevisførelse, Mette Mortensen den 28. oktober 2021

Relevans

1. U1976.837H: Ikke relevant at føre vidne (den daværende statsminister Anker Jørgensen) om forhold, der allerede var tilstrækkeligt belyst ved dokumentbevis
2. FED2009.3Ø: Ikke relevant at føre en ægtefælle som vidne vedrørende forhold, som den anden ægtefælle, der også var indkaldt som vidne, var tilstrækkeligt i stand til at svare på
3. U2018.2011H: Sag om genoptagelse af en patientskadesag i medfør af erstatningsansvarslovens § 11 blev ikke udsat på indhentelse af speciallægeerklæring om senere helbredstilstand
4. FM2020.103Ø: Ikke grundlag for at afskære forelæggelse for RLR, selvom sagsøgte forud for sagsanlæg ikke havde bestridt årsagssammenhæng
5. U2020.2413Ø: Spørgsmål til assessor vedrørende vedkommendes tilkendegivelse under hovedforhandlingen i første instans var ikke bevisførelse af betydning for sagen
6. U2020.3888Ø: Anmodning om at føre appellants advokat som vidne i landsretten for at belyse et andet vidnes forklaring i byretten blev afvist
7. U2021.4099Ø: Vidneførsel af myndighedsperson tilladt.

Særlige forhold:

8. U2012.1893V: Videoobservationer af modparten kunne fremlægges (lovligheden af den fremgangsmåde, er anvendt ved tilvejebringelsen har ingen betydning)
9. U2021.1283Ø: Lydoptagelser af telefonsamtaler med en taksator, som var optaget uden dennes vidende, kunne fremlægges

Syn og skøn

Artikel: FM2018.59: Mette Mortensen – Syn og skøn anno 2017

Rammen

10. U2015.151Ø: Det er et krav, at der er fastsat en overordnet ramme for syn og skøn, førend retten kan træffe afgørelse om formulering af spørgsmål
11. U2015.3719V (FM2015.177V): Der kan ikke stilles krav om en detaljeret ramme

Spørgsmålene

12. U2015.1856Ø: Det var ikke for generelt formuleret at spørge om et alarmsystem opfyldte sikringskrav
13. U2015.3719V (FM2015.177V): Der kunne spørges (generelt) om, hvorvidt der kunne konstateres skader på stole.
14. U2018.2877Ø: Ikke grundlag for at afvise spørgsmål som ifølge byretten ikke kunne tillægges nogen afgørende bevisværdi
15. FM2015.2Ø: Det kan ikke pålægges en skønsmænd i forbindelse med besvarelse af skønstema at indhente tilbud.

Supplerende syn og skøn

16. U2020.1667V: Adgang til mere end et supplerende syn og skøn

17. U2020.282H: Tilbud indhentet efter modtagelse af skønserklæring i en isoleret bevisoptagelse kunne indgå i grundlaget for supplerende spørgsmål til skønsmanden (men ikke som bilag i sagen, jf. også U2017.1184H)

Blandede bolsjer

18. U2015.3706H: Der kan ikke foretages syn og skøn, hvis der ikke er en genstand, der kan gøres til genstand for syn og skøn
19. U2013.2296H: Fotos indhentet ensidigt før og efter sagens anlæg kunne fremlægges og kunne indgå i materiale, der skulle danne grundlag for syn og skøn
20. FM2020.189Ø: Skønsmand ikke generelt inhabil i sager, hvor forsikringsselskab er parter, fordi han og den virksomhed, han var ansat i, deltog i Ankenævnet for Forsikring og flere retssager
21. U2018.1118Ø: Ikke nyt syn og skøn i sag, hvor der var væsentlig forskel på en skønsmand og en anden sagkyndiges beregning af udbedringsudgifter.
22. Højesterets kendelse af 12. maj 2021 i BS-39019/2020-HJR: Ikke grundlag for nyt syn og skøn, da temaet for nyt syn og skøn måtte antages at være det samme, og der ikke var grundlag for at til-sidesætte det oprindelige syn og skøn.

Skønsforretningen

23. U2013.2246Ø: Det er først og fremmest skønsmanden, der bestemmer, hvor skønsforretningen skal foretages.
24. U2021.4536H: Skønserklæring skulle udgå af sagen, bl.a. fordi den ene part ikke var underrettet om skønsforretningen.
25. FM2021.17V: Skønsmand, der ikke havde indkaldt parterne til skønsforretning var ikke inhabil.
26. U2008.285Ø: Parternes sagkyndige rådgivere må være til stede under skønsforretningen.
27. U2019.3876V: Efter en konkret afvejning af sagens omfang, hensynet til sagens fremme og omkostninger blev det tilladt, at en skønsmand, der havde den faglige kompetence til at påtage sig den væsentligste del af opgaven, blev udpeget og lod sig supplere af en anden sagkyndig efter skønsmandens forslag.
28. Vestre Landsrets kendelse af 5. marts 2020 i BS-46925/2019-VLR: Hvis skønsmanden benytter sig af sagkyndig bistand, kan vedkommende indkaldes til afhjæmning.
29. U2019.342V: Skønsmanden kan ikke frit indhente bilag, men bliver ikke altid inhabil, når han gør det.
30. FM2020.86V: Eksempel på en skønsmand, der blev afsat (havde ikke tilstrækkelig fokus på alene at svare på det, han blev spurgt om, og han anvendte værdiladede udsagn, der skabte tvivl om hans upartiskhed)

Isoleret bevisoptagelse

Artikel: U2017b.407: Ane Røddik Christensen og Kåre Mønsted – Sagsomkostninger ved isoleret bevisoptagelse

31. U2019.1153Ø: Isoleret bevisoptagelse på trods af indsigelse om, at kravet muligvis var forældet.
32. U2021.2091V: Isoleret bevisoptagelse på trods af indsigelse om ansvarsfrihed i medfør af lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom
33. U2021.784Ø: Ikke isoleret bevisoptagelse til vurdering af, om der skulle indledes voldgiftssag

34. FM2017.226Ø: Ikke isoleret bevisoptagelse til fuld revision af en haveforenings regnskab, fordi der var tale om en undersøgelsesmæssigt præget gennemgang, der ikke var knyttet til en konkret retlig tvist
35. FM2019.186Ø: Yderligere parter kan inddrages under isoleret bevisoptagelse
36. U2012.1513V: Isoleret bevisoptagelse må sidestilles med sagsanlæg i relation til adgangen til at fremlægge ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer
37. FM2018.55Ø: Syn og skøn i medfør af AB 92 § 45 sidestilles med sagsanlæg i relation til adgangen til at fremlægge ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer
38. U2020.2622Ø: Ikke hjemmel i § 343, stk. 3 til at bestemme, at indstævnte skulle foreløbigt skulle afholde omkostninger til bevisoptagelse, som rekvirenten havde bedt om
39. FM2020.33Ø: Der kunne fastsættes omkostninger i isoleret bevisoptagelse mere end 7 måneder efter skønserklæring (selvom forarbejderne omtaler en absolut frist på 3 måneder)
40. U2020.1685Ø: Beregning af værdi ift. kæreadgang
41. FM2020.243Ø: Der kan ikke træffes afgørelse om omkostninger ved gennemført isoleret bevisoptagelse under den efterfølgende retssag
42. U2021.1052V: Udgifter til isoleret bevisoptagelse anses for påført i forbindelse med retssag og skulle derfor erstattes under den efterfølgende retssag
43. Højesterets kendelse den 17. august 2021 i BS-46046/2020-HJR om fordeling af omkostninger ved isoleret bevisoptagelse

Ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer

44. U2012.1513V: Isoleret bevisoptagelse må sidestilles med sagsanlæg i relation til adgangen til at fremlægge ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer
45. FM2018.55Ø: Syn og skøn i medfør af AB 92 § 45 sidestilles med sagsanlæg i relation til adgangen til at fremlægge ensidigt indhentede sagkyndige erklæringer
46. U2015.549H: Selvom en sagkyndig erklæring ikke kan fremlægges som bilag, kan den (formentligt) gengives i parternes processkrifter

Ensidigt indhentet

47. U2004.1847H: Ikke hjemmel til at nægte indhentelse eller fremlæggelse af en udtalelse i medfør af eal § 10.
48. U2014.1532H: Speciallægeerklæring indhentet af Arbejdsskadestyrelsen uden parternes indflydelse ikke omfattet af retsplejelovens § 341 a.
49. U2015.2970Ø: En lægeerklæring indhentet efter sagens anlæg er ikke omfattet af retsplejelovens § 341 a, hvis parten ikke har haft indflydelse på valget af speciallæge.
50. U2020.938H: Erklæring, der var indhentet af en anden end parterne og uden sammenhæng med den pågældende sag er omfattet af § 341 a, hvis en part har haft indflydelse på udpegning af sagkyndig og udarbejdelse af erklæring.
51. U2021.1048H: Erklæringer indhentet efter retsplejelovens regler om syn og skøn i en anden sag, hvor den ene af parterne ikke var part, er omfattet af § 341 a.
52. U2014.291V: Skønserklæring i voldgiftssag, hvor kun den ene af retssagens parter var part (og hvor modparten have afvist at deltage i syn og skøn ved Voldgiftsnævnet) er omfattet af § 341 a

Teknisk, økonomisk eller lignende karakter

53. U2020.282H: Tilbud på udbedring af mangler ved fast ejendom er omfattet af § 341 a

Konkret

54. U2019.2537H: En part kan indhente sagkyndige erklæringer af generel karakter (!)

Skriftlige vidneerklæringer

55. U1989.158V: Landsretten tillod skriftlige vidneerklæringer med begrundelsen: "der findes ikke i retsplejeloven regler, der afskærer en part fra under en dispositiv borgerlig sag som bevismiddel at fremlægge dokumenter, der indeholder en beretning om forhold uden for dokumentet"
56. U1999.1549H: Højesteret stadfæstede landsrettens afgørelse i henhold til grundene, hvoraf følger: "Retsplejeloven indeholder ikke andre regler, som begrænser en parts adgang til at fremlægge bilag under en civil sag, end retsplejelovens § 341 om overflødig bevisførelse." Det blev herefter tilladt udskrifter af afhøringer mv. fra en undersøgelseskommission blev fremlagt
57. U2004.2865Ø: Skriftlige vidneerklæringer fra udenlandske vidner, der ensidigt indhentet med henblik på at træde i stedet for an vidneafhøring kunne ikke fremlægges
58. FM2010.263V: Ensigtigt indhentet skriftlig vidneerklæring kunne fremlægges med begrundelsen: "der findes ikke i retsplejeloven regler, der afskærer en part fra under en dispositiv, borgerlig sag at fremlægge dokumenter, der indeholder en beretning om forhold uden for dokumentet
59. FM2011.14Ø: Det blev tilladt en part at fremlægge en kortfattet skriftlig vidneerklæring, som var ensigtigt indhentet hos et vidne, der ikke kunne møde under hovedforhandlingen
60. U2011.1496Ø: Ikke tilladt at indhente en skriftlig erklæring fra sagsøgeren i stedet for en partsforklaring
61. U2012.63V: Erklæringer der beskrev nogle faktiske hændelsesforløb, og som var indhentet inden sagens anlæg, kunne fremlægges
62. TfA2016.439V: Skriftlige erklæringer, der var "indhentet uden rettens forudgående tilladelse og dermed ikke i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens § 297, stk. 1" blev ikke tilladt fremlagt.
63. FED2018.17V: Angår fremlæggelse af en erklæring fra DMI. Landsretten udtalte: "Udtalelsen indeholder ikke kun faktiske oplysninger fra målestationer, men bl.a. også en vurdering af, hvorvidt der er faldet mere nedbør end registreret ved målestationerne. Udtalelsen må således betragtes som en sagkyndig erklæring, og da den er ensidigt indhentet..." kunne den ikke fremlægges.
64. U2020.2775V/FM2020.193V: To mails fra et vidne om vidnets involvering og kendskab til sagen kunne fremlægges i en situation, hvor vidnet på grund af sygdom ikke kunne afgive forklaring i retten. Landsretten udtalte, at de var indhentet uden rettens forudgående tilladelse og allerede derfor ikke kunne fremlægges i medfør af § 297.

Processen

65. FM2011.245Ø: Landsretten tillod indhentelse af skriftlige vidneerklæringer og hjemviste sagen til byretten med henblik på den nærmere udformning af spørgsmålene

Vidneførsel

Vidnepligt

66. Højesterets kendelse af 14. juli 2021 BS-6234/2021: En partner på et advokatkontor, som ikke var advokat er ikke omfattet af vidneudelukkelse i medfør af retsplejelovens § 170.
67. FM2020.74: Vidnepligt for advokat, når det er parten selv, der beder om vidneførslen.
68. U2013.687Ø: Formanden for en voldgiftsret havde pligt til at afgive forklaring
69. U2021.4099Ø: Vidneførsel af myndighedsperson tilladt.
70. U1962.812H: Ikke vidnepligt for medlemmer af responsumudvalg, som havde afgivet en udtalelse, som var fremlagt i sagen (ikke konkret kendskab til sagens genstand, men alene kendskab via sagens parter og ikke skønsmænd)

Sagkyndige vidner

71. U2017.956H: En erklæringsgiver kan afhøres, hvis hans erklæring er en del af sagen (også selvom der er indhentet en erklæring fra RLR).
72. U2008.2193H: Afhøring af erklæringsgiver må begrænses til en uddybning af hans erklæring.
73. U2017.2384Ø: Erklæringsgiver kan afhøres, hvis der ønskes uddybning, men ikke hvis der ønskes en ændring af udtalelsen.
74. U2015.1433V: En erklæringsgiver kan afhøres uddybende om sin egen erklæring og må ikke afhøres om det skøn, RLR har foretaget.
75. U1981.137V: En erklæringsgiver kan afhøres om faktiske iagttagelser, selvom hans erklæring ikke kan fremlægges ("i hvert fald" når genstanden ikke længere kan besigtiges)

Afhøring ved video

76. Artikel: U2019b.168: Landsdommer Katja Høegh – Om videoafhøring af vidner, skønsmænd og parter i udlandet
77. FM2020.190: Afhøring ved video pga. covid-19 (tilladelse til videoafhøring af et vidne forudsætter som udgangspunkt, at kravene i § 192, stk. 2, jf. stk. 3 og 4, er opfyldt)

